

Mateusz Danielewski

Priorytety polityki zagranicznej Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej i Republiki Korei

Streszczenie: Celem artykułu jest analiza priorytetów polityki zagranicznej obu Korei, tj. Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej (KRL-D) i Republiki Korei. Autor skupił się na aktualnym okresie. Aby powyższy cel osiągnąć autor niniejszej pracy postawił kilka podstawowych pytań badawczych: jakie są priorytety północnokoreańskiej polityki zagranicznej oraz jakie są priorytety południowokoreańskiej polityki zagranicznej? Praca pozwala zwrócić uwagę, na ile interesy narodowe i polityki zagraniczne obu Korei różnią się od siebie. Temat jest aktualny i dotychczas nie był badany w polskich artykułach naukowych. Autor podjął się próby wypełnienia tej luki.

W kręgu priorytetów polityki zagranicznej KRL-D leży stosowanie wszystkich możliwych środków w celu przetrwania reżimu na arenie międzynarodowej. Natomiast priorytetem polityki zagranicznej Republiki Korei jest przede wszystkim dążenie do pogłębiania współpracy gospodarczej z Chinami, Japonią, Stanami Zjednoczonymi i Rosją.

Słowa kluczowe: polityka zagraniczna, KRL-D, Republika Korei, priorytety, stosunki międzynarodowe.

Priorytety polityki zagranicznej Korei Północnej

Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna (dalej KRL-D) jest analizowana przez media, jak i środowisko eksperckie, jako pamiątka po komunizmie i relikw pozimnowojenny. W licznych publikacjach można dostrzec określenia Korei Północnej jako „Disneyland stalinizmu”¹ czy „park jurajski komunizmu”². KRL-D pozostała najbardziej izolowanym uczestnikiem stosunków międzynarodowych z powodu przeprowadzanych notorycznie prób jądrowych oraz licznych prowokacji raketowych. Ponadto, często poruszana przez Organizację Narodów Zjednoczonych kwestia praw człowieka w tym kraju spowodowała, iż społeczność międzynarodowa uznała KRL-D za jedno z najbardziej niebezpiecznych państw na świecie. W związku z powyższym, Korea Północna pozostała w centrum zainteresowania opinii światowej. Wiele wskazuje na to, że polityka zagraniczna KRL-D polegająca na odstraszeniu będzie kontynuowana, pomimo reakcji najważniejszych mocarstw, które wydają się być bezradne.

Polityka zagraniczna KRL-D to temat trudny, pozbawiony rzetelnych informacji. Aby lepiej ją zrozumieć, należy wskazać jej priorytety, które od śmierci Kim Ir Sena, pierwszego przywódcy Korei Północnej, pozostały niezmiennie. Należy podkreślić, iż wszystkie priorytety północnokoreańskiej polityki zagranicznej służą jak najdłuższemu przetrwaniu reżimu na arenie międzynarodowej.

Najważniejszym instrumentem działania Korei Północnej jest prowadzenie prowokacji, włącznie z próbami raketowymi i nuklearnymi. Broń jądrowa Korei Północnej jest gwarantem jej bezpieczeństwa. Należy podkreślić, iż rozbudowa potencjału nuklearnego jest jednym z głównych punktów ideologicznych linii „Byungjin” zainicjowanej przez Kim Dzong Una³. Reżim dąży do przekonania mocarstw, iż należy rozmawiać z Koreą Północną jak z mocarstwem nuklearnym. Jak mówi Waldemar Dziak z Polskiej Akademii Nauk

¹ A. Destexhe, *Corée du Nord: voyage en dynastie totalitaire*, Paryż 2001, s. 39.

² P. Grangereau, *Au pays du grand mensone*, Paryż 2001, s. 9.

³ R. Husarski, *Byungjin – kolejna fasada Pyongyangu*, <http://www.polska-azja.pl/roman-husarski-byungjin-kolejna-fasada-pyongyangu>, 26.11.2017.

w rozmowie z Agnieszką Mazurczyk-„Korea Północna przekazuje w ten sposób informację, że jeśli jakieś państwo chce się z nią układać, to musi to robić, jak równy z równym. Jak mocarstwo atomowe z mocarstwem atomowym”⁴. W ten sposób Korea Północna stara się udowodnić, iż broń jądrowa jest jej elementem tożsamościowym w stosunkach międzynarodowych. Dodatkowo można stwierdzić, iż KRL-D żąda od największych mocarstw uznania jej statusu mocarstwa nuklearnego⁵.

Odnosząc się do potencjału nuklearnego Korei Północnej, warto wspomnieć o teście broni jądrowej ze stycznia 2016 r. Północnokoreańska propaganda ogłosiła wtedy przeprowadzoną udaną próbę wybuchu bomby wodorowej⁶. Media na całym świecie rozpowszechniły tę informację, jednocześnie budząc obawy, iż Korea Północna mogła dokonać szybkiego skoku technologicznego. Należy także wspomnieć, iż ta próba jądrowa była najbardziej nagłośniona przez społeczność międzynarodową⁷. Organizacja Narodów Zjednoczonych, po przeprowadzonej przez KRL-D rzekomej próbie bomby wodorowej zwołała nadzwyczajne posiedzenie Rady Bezpieczeństwa⁸. W marcu 2016 r. ONZ postanowiła uchwalić rezolucję nr 2270 potępiającą Koreę Północną, nakładając na nią sankcje międzynarodowe. W ra-

⁴ A. Mazurczyk, *Korea Północna przeprowadziła próbę jądrową. To dowód, że jest już mocarstwem atomowym*, <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/16-75234,1,korea-polnocna-przeprowadzila-probe-jadrowa-to-dowod-ze-jest-juz-mocarstwem-atomowym.read>, 26.11.2017.

⁵ *Korea Północna żąda od USA uznania jej za mocarstwo nuklearne*, <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/korea-polnocna-zada-od-usa-uznania-jej-za-mocarstwo-nuklearne/186wfw>, 26.11.2017.

⁶ *North Korea claims its 'hydrogen bomb' can 'wipe out the whole US territory'*, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/12095069/North-Korea-claims-its-hydrogen-bomb-can-wipe-out-the-whole-US-territory.html>, 26.11.2017.

⁷ Korea Północna przeprowadziła łącznie pięć prób jądrowych: 9 października 2006 roku, 25 maja 2009 r., 12 lutego 2013 r., 6 stycznia 2016 r. i 9 września 2016 r. Szerzej: *Nuclear Weapons Testing*, <http://www.globalsecurity.org/wmd/world/dprk/nuke-test.htm>, 26.11.2017.

⁸ *Nadzwyczajne posiedzenie Rady Bezpieczeństwa ONZ. Tematem próba atomowa Korei Północnej*, <http://www.rmf24.pl/fakty/swiat/news-nadzwyczajne-posiedzenie-rady-bezpieczenstwa-onz-tematem-pro,nId,1949394>, 26.11.2017.

mach rezolucji przewiduje się systematyczną kontrolę towarów pochodzących z KRL-D i eksportowanych do niej⁹. To nie pierwsze sankcje międzynarodowe wprowadzone na Koreę Północną¹⁰. Za każdymi nałożonymi sankcjami władze amerykańskie i europejskie zapewniały, iż kary nie dotkną północnokoreańskich obywateli. Jest to mylne, zważywszy na to, iż restrykcje finansowe wiążą się z obniżeniem obrotów handlowych z innymi państwami, a co za tym idzie – z obniżeniem jakości życia obywateli. Sankcje międzynarodowe nie robią dla KRL-D wrażenia, ponieważ przyzwyczaiła się do „nędzy”, związanej głównie z izolacją. Ponadto, aby przetrwać, Korea Północna otrzymuje pomoc finansową głównie od Chin¹¹. Metoda sankcji międzynarodowych na ten kraj pokazuje bezmyślną politykę Stanów Zjednoczonych oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych. KRL-D traktuje sankcje jako krok ku kolejnym prowokacjom nuklearnym, co idealnie wpasowuje się w jej priorytety polityki zagranicznej. Jak twierdzi Nicolas Levi z Polskiej Akademii Nauk, „Korea Północna straszy świat nie od dziś. (...) Wie, że jest nietykalna, za to żąda pomocy gospodarczej, wojskowej i energetycznej. To standardowy szantaż. Korea Północna mówi: nie będziemy atakować, jeśli dostaniemy pomoc”¹². Jeżeli przeprowadzane próby jądrowe będą zagrażać społeczności międzynarodowej, tym większe prawdopodobieństwo, iż Korea Północna stanie się uznawanym mocarstwem nuklearnym.

⁹ *Security Council Imposes Fresh Sanctions on Democratic People’s Republic of Korea, Unanimously Adopting Resolution 2270 (2016)*, <https://www.un.org/press/en/2016/sc12267.doc.htm>, 26.11.2017.

¹⁰ Szerzej: U.S. Department of Treasury, *North Korea Sanctions*, <https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Programs/pages/nkorea.aspx>, 26.11.2017; Arms Control Association, *UN Security Council Resolutions on North Korea*, <https://www.armscontrol.org/factsheets/UN-Security-Council-Resolutions-on-North-Korea>, 09.03.2018; Rada Europejska. Rada Unii Europejskiej, *Unijne sankcje wobec Korei Północnej*, <http://www.consilium.europa.eu/pl/policies/sanctions/history-north-korea>, 09.03.2018.

¹¹ B. Courmont, *Korea Północna. Paradoksy polityki Kimów*, Warszawa 2011, s. 43.

¹² *Wojna wisi na włosku? Czego chce Korea Północna?*, <https://wiadomosci.wp.pl/wojna-wisi-na-wlosku-czego-chce-korea-polnocna-6082117393941121a>, 27.11.2017.

Warto wspomnieć o incydentach związanych z aresztowaniami obywateli innych państw. Zatrzymania są związane z kontekstem wydarzeń na Półwyspie Koreańskim:

- w marcu 2009 r. zostały zatrzymane obywatelki Stanów Zjednoczonych, niedługo po próbie rakietowej i drugim teście broni nuklearnej,
- w styczniu 2010 r. zatrzymano Amerykanina, tuż po zatopieniu korwety południowokoreańskiej korwety Cheonan¹³,
- w kwietniu 2014 r. policja Pjongjańska aresztowała dwóch obywateli Stanów Zjednoczonych po nagłośnieniu przez ONZ raportu dotyczącego łamania praw człowieka w Korei Północnej¹⁴.
- styczeń 2016 r. – doszło do zatrzymania obywatela amerykańskiego, niedługo po nagłośnieniu przez światowe media informacji o przeprowadzonej rzekomej próbie wodorowej.

Porwania te miały skłonić Stany Zjednoczone do ponownego nawiązania negocjacji z KRL-D na jej warunkach w celu dalszego finansowania reżimu czy uzyskania pomocy humanitarnej, która w ok. 80% trafia do kliki północnokoreańskiej. Należy dodać, że utrzymanie KRL-D kosztuje zaledwie 2 miliardy dolarów rocznie, czyli około 0,0065% PKB Chin.

Kim Dzong Un, po objęciu władzy w 2011 r., zdał sobie sprawę, iż administracja państwowa nie jest niezależna i ma powiązania z rządem w Pekinie, co mogłoby się wiązać z osłabieniem pozycji przywódcy KRL-D. W związku z tym zaczął likwidować ważnych uczestników życia publicznego, którzy mieli powiązania z władzami chińskimi. Pierwszą osobą zlikwidowaną przez Kim Dzong Una był jego wuj Jang Song Thaek, który był oskarżony o korupcję. Egzekucja nie przeszła bez echa, bowiem media światowe rozpowszechniły

¹³ Ch. Sang-Hun, *South Korea Publicly Blames the North for Ship's Sinking*, <http://www.nytimes.com/2010/05/20/world/asia/20korea.html>, 27.06.2017.

¹⁴ Szerzej: United Nations Human Rights. Office of The High Commissioner, *Report of the Commission of Inquiry on Human Rights in the Democratic People's Republic of Korea*, <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/CoIDPRK/Pages/ReportoftheCommissionofInquiryDPRK.aspx>, 27.11.2017.

informację, jakoby Jang Song Thaek został rozszarpany przez psy¹⁵. Thaek był największym zwolennikiem kontaktów z Chinami oraz chciał doprowadzić do reform gospodarczych w stylu chińskim. Jak twierdzi Michał Bogusz z Uniwersytetu Gdańskiego-„Jang Song Thaek lobbował za rozbudową przygranicznej infrastruktury i specjalnych stref ekonomicznych, które są niezbędne chińskiemu biznesowi zainteresowanemu wykorzystaniem taniej siły roboczej z Korei Północnej”¹⁶. Władze północnokoreańskie, dokonując egzekucji na Jang Song Thaeku, pokazały, iż nie chcą, aby Pekin wpływał na politykę w Pjongjangu, powoli odcinając się od bliskich kontaktów na linii ChRL-KRL-D. Dodatkowo, chińska opinia publiczna jest za odcięciem się od stosunków z Koreą Północną, obawiając się o prowokacje północnokoreańskie, których negatywne skutki mogłyby objąć część terytorium Chin¹⁷.

Kolejnym celem polityki zagranicznej Korei Północnej jest unikanie dyskusji dotyczącej sytuacji praw człowieka. Istnieje wiele dowodów na to, że łamanie praw człowieka jest nierozzerwalnym elementem systemu politycznego KRL-D. Północnokoreańscy uciekinierzy oraz organizacje międzynarodowe zdają się potwierdzać tę hipotezę. Reżim, kontrolując swoich obywateli, zapewnia jego stabilizację oraz przetrwanie. Problematyka praw człowieka w Korei Północnej jest analizowana w dyskursie akademickim od momentu śmierci Kim Ir Sena i przejściu władzy w państwie przez jego syna, Kim Dzong Ila. W latach 90. XX w., kiedy to nowy przywódca zmagał się z problemem „wielkiego głodu” w kraju, reżim prosił o pomoc inne państwa. Szacuje się, iż z powodu północnokoreańskiej klęski głodu zmarło od sześciuset tysięcy do miliona osób. Społeczność międzynarodowa udzieliła pomocy humanitarnej i finansowej, jednakże nie

¹⁵ P. Symonds, *Signs of China-North Korea tensions after Jang Song-thaek's execution*, <https://www.wsws.org/en/articles/2013/12/16/kore-d16.html>, 27.11.2017.

¹⁶ M. Bogusz, *Jang Song Thaek – Pekin stracił swojego człowieka w Pyongyan-gu*, <https://zawielkimmurem.net/2013/12/18/jang-song-thaek-pek-in-stracil-swojego-czlowieka-w-pyongyan-gu>, 27.11.2017.

¹⁷ Rozmowa autora z chińską studentką podczas wymiany akademickiej w Petersburskim Uniwersytecie Państwowym w grudniu 2016 r. Zapisy rozmowy w prywatnym archiwum autora.

trafiała ona bezpośrednio do obywateli kraju, lecz zasilala Koreańską Armię Ludową¹⁸.

Według Nicolasa Leviego z Polskiej Akademii Nauk, głód i łamanie praw człowieka w KRL-D nadal istnieją. Podkreśla on, iż przyczyną głodu jest przestarzała i źle zarządzana gospodarka spowodowana kolektywizacją wsi¹⁹. Reżim nie przyznaje się do upadku gospodarki państwowej. Propaganda północnokoreańska notorycznie ogłasza rekordy w produkcji żywności, które są sukcesem władz w Pjongjangu. O wszelkie trudności gospodarcze KRL-D oskarża państwa takie jak Stany Zjednoczone i Republikę Korei, dodatkowo nie przyjmując ściśle określonej przez nie pomocy humanitarnej²⁰.

Najbardziej nagłośnioną kwestią związaną z sytuacją praw człowieka w Korei Północnej są obozy koncentracyjne. Według relacji uchodźców, organizacji pozarządowych oraz raportów ONZ, w KRL-D funkcjonuje 7 obozów reedukacyjnych²¹. Reżim notorycznie nie przyznaje się do istnienia północnokoreańskich gułagów. Kiedy w 2014 r. Unia Europejska wraz z Japonią przygotowały w ramach ONZ projekt rezolucji w sprawie naruszeń praw człowieka w Korei Północnej, przedstawiciele KRL-D w ONZ potwierdzili jedynie istnienie ośrodków „reformujących przez pracę”²². Ponadto, Korea Północna wielokrotnie bojkotowała raporty specjalnej komisji ONZ oraz posiedzenia Rady Praw Człowieka ONZ²³, jednocześnie stwier-

¹⁸ M. Danielewski, *Problematyka praw człowieka w Korei Północnej*, [w:] *Procesy migracyjne we współczesnym świecie: wyzwania dla społeczności międzynarodowej. Tom 2*, red. R. Kordonski, O. Kordonska, Ł. Muszyński, Lwów-Olsztyn 2016, s. 78.

¹⁹ N. Levi, *Korea Północna. Poszukując prawdy*, Warszawa 2012, s. 170.

²⁰ W 2015 r. Korea Północna nie przyjęła od Korei Południowej pomocy humanitarnej w postaci 25 ton mleka w proszku przeznaczonych dla niemowląt. Źródło: M. Danielewski, *Korea Północna nie chce pomocy Seulu*, <http://pukhan.pl/2015/02/korea-polnocna-nie-chce-pomocy-seulu>, 27.11.2017.

²¹ Ch. Koettl, *North Korea: Stories From The Forgotten Prisons*, <http://blog.amnestyusa.org/asia/north-korea-stories-from-the-forgotten-prisons>, 27.11.2017.

²² M. Danielewski, *Problematyka praw człowieka w Korei Północnej...* dz. cyt., s. 80.

²³ *Korea Płn. kategorycznie odrzuca raport ONZ ws. praw człowieka*, <http://>

dzając, iż w kraju nie występują naruszenia praw człowieka²⁴. Dodatkowo, aby odwrócić uwagę społeczności międzynarodowej, KRL-D w niedługim czasie po uchwaleniu przez ONZ rezolucji dotyczącej północnokoreańskich praw człowieka przeprowadziła próby z użyciem broni jądrowej²⁵. Działania reżimu wydają się być skuteczne, gdyż prowokacje nuklearne i raketowe odsunęły dyskusje na temat praw człowieka na boczny tor i nadal pozostają najważniejszym problemem na Półwyspie Koreańskim.

Priorytety polityki zagranicznej Korei Południowej

Republika Korei przez ostatnie sześćdziesiąt lat przeszła dramatyczne zmiany. Rozwinęła się z rolniczego i zniszczonego przez wojnę koreańską państwa w jedno z niepodważalnych azjatyckich mocarstw regionalnych w XXI w. Według Banku Światowego Korea Południowa jest jedenastą największą gospodarką na świecie²⁶. Wzrost samowystarczalności Korei Południowej zrodził międzynarodowe zainteresowanie tym państwem jako poważnym partnerem. Znajduje się w kręgu najważniejszych aktorów w obszarze Azji i Pacyfiku. Politycznie Korea Południowa jest często cytowanym udanym przypadkiem „trzeciej fali demokracji”, ustanawiającej funkcjonujący system demokratyczny²⁷. Zmieniające się rządy Korei

wiadomosci.onet.pl/swiat/korea-pln-kategorycznie-odrzuca-raport-onz-ws-praw-czlowieka/n9n20 (27.11.2017); A. Bartkiewicz, *Korea Północna bojkotuje Radę Praw Człowieka ONZ*, <http://www.rp.pl/Polityka/170319636-Korea-Polnocna-bojkotuje-Rade-Praw-Czlowieka-ONZ.html#ap-1>, 27.11.2017.

²⁴ *Pjongjang broni się przed raportem ONZ: naruszenia praw człowieka nie u nas*, <http://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/pjongjang-broni-sie-przed-raportem-onz-naruszenia-praw-czlowieka-nie-u-nas,399209.html>, 27.11.2017.

²⁵ H. Wee, *Will Kim Jong Un ever face a war crimes court?*, <http://www.cnbc.com/2014/12/10/ng-un-ever-face-a-war-crimes-court.html>, 27.11.2017.

²⁶ *World Development Indicators database- GDP at market prices*, The World Bank, <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=2&country=&series=NY.GDP.MKTP.CD&period=>, 27.11.2017.

²⁷ S. Huntington, *Democracy's Third Wave*, „Journal of Democracy” 1991, tom 2, nr 2, s. 18.

Południowej poszerzały zakres priorytetów polityki zagranicznej, co wskazuje na udział w operacjach utrzymania pokoju w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych i wzrost pomocy na rzecz państw najuboższych. Działania te są wynikiem zmiany krajowej koncepcji roli Korei, która wynika z zmieniającego się środowiska międzynarodowego²⁸.

Ze względu na pozycję geostrategiczną oraz wpływy gospodarcze, stosunki z największymi mocarstwami, tj. Stanami Zjednoczonymi, Chinami, Japonią i Rosją, oraz problem północnokoreański znajdują się w kręgu priorytetów polityki zagranicznej Republiki Korei.

Pojawienie się demokracji w Korei Południowej oraz jej szybki rozwój gospodarczy miały znaczący wpływ na jej stosunki zagraniczne, w tym strategiczne i gospodarcze relacje ze Stanami Zjednoczonymi. W ramach współpracy koreańsko-amerykańskiej należy podkreślić, iż Republika Korei jest szóstym głównym partnerem handlowym Stanów Zjednoczonych²⁹. Ponadto, w samej Korei Południowej stacjonuje około dwudziestu trzech tysięcy żołnierzy amerykańskich w celu zapewnienia bezpieczeństwa na Półwyspie Koreańskim³⁰. Są to dowody na to, iż relacje ze Stanami Zjednoczonymi znajdują się wśród priorytetów polityki zagranicznej Republiki Korei. Stosunki z USA są tradycyjnym fundamentem myślenia strategicznego Korei Południowej, opierającej się na założeniu, że sojusz wiąże się z możliwościami, które zapewniają ochronę państwa³¹.

W 1953 r., po zakończeniu wojny koreańskiej, Stany Zjednoczone i Korea Południowa zawarły traktat obronny, na którym opiera się sojusz koreańsko-amerykański. W ramach sojuszu strony zobowiązały się do zapobiegania prowokacji północnokoreańskich oraz do

²⁸ H. Hermanns, *National Role Conceptions in the 'Global Korea' Foreign Policy Strategy*, „The Korean Journal of International Studies” 2013, tom 11, nr 1, s. 57.

²⁹ United States Census Bureau, *Top Trading Partners- December 2016*, <https://www.census.gov/foreign-trade/statistics/highlights/top/top1612cm.html>, 27.11.2017.

³⁰ J. Desjardins, *U.S. Military Personnel Deployments by Country*, <http://www.visualcapitalist.com/u-s-military-personnel-deployments-country>, 27.11.2017.

³¹ S. Snyder, *Lee Myung-bak's Foreign Policy: A 250-Day Assessment*, „Korea Institute for Defense Analyses” 2009, tom 21, s. 3.

stacjonowania wojsk amerykańskich w Republice Korei³². Lee Myung-bak, prezydent Korei Południowej w latach 2008-2013, podkreślał umocnienie wzajemnych relacji. Wynikało to z takich czynników jak nacisk południowokoreańskiego społeczeństwa na wzmocnienie współpracy z Waszyngtonem oraz twarda postawa Lee Myung-Baka wobec KRL-D³³. Umocnienie relacji koreańsko-amerykańsko w założeniu miało nie wpływać na niezależność Korei Południowej, lecz utrzymywać stosunki sojusznicze na zasadzie równości³⁴. Prezydent postanowił nie kontynuować realizacji idei „Słonecznej Polityki” zainicjowanej przez Kim Dae-junga, służącej pokojowym relacjom z Koreą Północną³⁵. Podczas jego pierwszej konferencji prasowej podkreślił, iż „bezwarunkowe unikanie krytyki wobec Korei Północnej nie jest stosowne”³⁶. Ponadto, krytykował poprzednie władze za bezwarunkową pomoc gospodarczą i humanitarną dla Korei Północnej, która nie przyniosła stanowczych rezultatów na rzecz zaprzestania rozbudowy północnokoreańskiego programu jądrowego³⁷.

Priorytety polityki zagranicznej Republiki Korei pozostały niezmiennie po dojściu do władzy w 2013 r. Park Geun-hye, liderki konserwatywnej partii politycznej Saenuri. Stosunki z USA są umacniane w obliczu zagrożenia kolejnymi północnokoreańskimi prowokacjami. Podjęto decyzję o realizacji amerykańskiego programu antyrakietowego THAAD (Terminal High Altitude Area Defense) na terenie Korei Południowej w celu potencjalnego przechwytywania i niszczenia pocisków balistycznych oraz głowic bojowych pocho-

³² *Mutual Defense Treaty Between the United States and the Republic of Korea; October 1, 1953*, http://avalon.law.yale.edu/20th_century/kor001.asp#1, 27.11.2017.

³³ W. Konishi, M. Manyin, *South Korea: Its Domestic Politics and Foreign Policy Outlook*, Congressional Research Service, Waszyngton 2009, s. 6.

³⁴ S. Snyder, *Lee Myung-bak's Foreign Policy: A 250-Day Assessment...* dz. cyt., s. 4.

³⁵ G. Strnad, *Korea. Polityka Południa wobec Północy w latach 1948-2008. Zmiana i kontynuacja*, Poznań 2014, s. 481.

³⁶ Tamże; A. Foster-Carter, *North Korea-South Korea Relations: Sunshine Deepened only to Dim?*, „Comparative Connections” 2008, Vol. 9, No. 4, s. 12.

³⁷ J. Szczudlik-Tatar, *The New South Korean President's Foreign Policy Directions*, „PISM Bulletin” 2013, nr 21 (474), s. 2, https://www.pism.pl/files/?id_plik=13055, 28.11.2017.

dzących z Korei Północnej³⁸. Ponadto, przeprowadzane są wspólne manewry wojskowe Republiki Korei ze Stanami Zjednoczonymi na terenie Półwyspu Koreańskiego³⁹. Te działania są negatywnie oceniane przez Pekin i Moskwę, które wyraziły zaniepokojenie w związku z możliwą eskalacją konfliktu w regionie⁴⁰. Obawy wydają się uzasadnione, gdyż amerykańska polityka rozmieszczania tarcz oraz ćwiczenia wojskowe nie ułatwiają dialogu z KRL-D, która z większą częstotliwością przeprowadza testy z użyciem broni jądrowej. Ponadto, administracja KRL-D wielokrotnie podkreślała, iż obecność Stanów Zjednoczonych wyklucza potencjalne rozmowy na rzecz załagodzenia sytuacji na Półwyspie.

Zmniejszenie napięcia na Półwyspie Koreańskim pozostaje najważniejszym wyzwaniem polityki zagranicznej Korei Południowej. Administracja południowokoreańska zabiega o współpracę ze Stanami Zjednoczonymi i Japonią w celu bezkonfliktowego rozwiązania północnokoreańskiego problemu nuklearnego. Korea Południowa w ten sposób dąży do osiągnięcia stabilności w regionie. Wzmacnianie relacji z Rosją oraz Chinami, jako dwoma głównymi aktorami w stosunkach z KRL-D, ma służyć wspólnym wysiłkom zmierzających do rozmów z Koreą Północną w kwestii nieprolifracji broni jądrowej oraz wstrzymania rozbudowy potencjału jądrowego⁴¹. Pomimo licznych północnokoreańskich prób nuklearnych i prowokacji raketowych, władze w Seulu wielokrotnie wyrażały chęć zawarcia traktatu pokojowego z KRL-D⁴².

³⁸ D. Wituszyński, *Korea Południowa dochodzi do porozumienia z USA ws. tarczy antyrakietowej*, <http://www.polska-azja.pl/korea-poludniowa-dochodzi-doporozumienia-z-usa-ws-tarczy-antyrakietowej>, 28.11.2017.

³⁹ R. Mishra, *South Korea-United States Joint Military Exercise, 2016: The North Korean Dimension*, Indian Council of World Affairs, New Delhi 2016, <http://www.icwa.in/pdfs/VP/2014/SKUSJointMilitaryExercisep31032016.pdf>, 28.11.2017.

⁴⁰ D. R. Sands, *Russia, China react angrily as U.S. to put anti-missile THAAD system in South Korea*, <http://www.washingtontimes.com/news/2016/jul/8/russia-china-angered-us-anti-missile-system-skorea> 28.11.2017.

⁴¹ M. Petkiewicz, *System Polityczny Korei Południowej*, <http://korea-online.pl/pl/artikul/4/system-polityczny-korei.html>, 27.11.2017.

⁴² M. Vogelaar, *South Korea: A 2 x 2 Engagement Approach*, [w:] K. De Ceuster, J. Melissen (red.), *Ending the North Korean Nuclear Crisis: Six Parties, Six Per-*

Kolejnym priorytetem polityki zagranicznej Korei Południowej jest dążenie do umacniania kooperacji z Chinami i Japonią. Relacje na linii Republika Korei-ChRL przed objęciem prezydentury przez Park Geun-hye są oceniane jako niekorzystne dla obu stron. W pierwszej połowie rządów administracji Park Korea Południowa dążyła do zbliżenia z Chinami, jednakże ulepszeniu relacji nie pomagały kwestie sporne związane z uprawianym rybołówstwem przez chińskich rybaków na Morzu Żółtym, instalacją systemu antyrakietowego THAAD oraz odmienną polityką wobec KRL-D⁴³. Należy podkreślić, iż Chiny są najważniejszym partnerem handlowym Korei Południowej (tab. 1).

Tabela 1. Handel Korei Południowej z wybranymi państwami w 2016 r. (w mld USD)

Państwo	Koreański eksport	Koreański import	Obroty wzajemne
Chiny	137	90	227
USA	70	44	114
Japonia	25	45	71
Rosja	4	11	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych *Global Edge. South Korea: Trade Statistics* za rok 2016, <https://globaleedge.msu.edu/countries/south-korea/tradestats> 28.11.2017.

Stosunki koreańsko-japońskie można określić jako jedne z najbardziej zawiłych w regionie Azji i Pacyfiku. Współpracy między państwami nie sprzyja nieuregulowany spór graniczny o archipelag Liancourt Rocks oraz zaszłości historyczne z czasów okupacji japońskiej na Półwyspie Koreańskim. Zdaniem Oskara Pietrewicza, eksperta z Centrum Studiów Polska-Azja, rząd południowokoreański nie ufa japońskiej polityce zagranicznej, co powoduje utrudnienia

spectives, Netherlands Institute of International Relations, „Clingendael” 2008, s. 55-56.

⁴³ J. Szczudlik-Tatar, *The New South Korean President's Foreign Policy Directions...* dz. cyt., s. 2.

w prowadzeniu bilateralnej współpracy⁴⁴. Jednakże należy odnotować pozytywną próbę odbudowy pozytywnych relacji tych państw. W 2015 r. doszło do porozumienia administracji Republiki Korei i Japonii w sprawie „niewolnic seksualnych”⁴⁵. Ponadto, intensyfikacja współpracy na linii Seul-Tokio jest konieczna w celu rozwiązania problemu związanego z północnokoreańskimi prowokacjami rakietowymi i nuklearnymi⁴⁶.

Bibliografia

- Bogusz M., *Jang Song Thaek – Pekin stracił swojego człowieka w Pyongyangu*, <https://zawielkimmurem.net/2013/12/18/jang-song-thaek-pek-in-stracil-swojego-czlowieka-w-pyongyangu>, 27.11.2017.
- Courmont B., *Korea Północna. Paradoksy polityki Kimów*, Warszawa 2011.
- Danielewski M., *Korea Północna nie chce pomocy Seulu*, <http://pukhan.pl/2015/02/korea-polnocna-nie-chce-pomocy-seulu>, 27.11.2017.
- Danielewski M., *Problematyka praw człowieka w Korei Północnej*, [w:] *Procesy migracyjne we współczesnym świecie: wyzwania dla społeczności międzynarodowej. Tom 2*, red. R. Kordonski, O. Kordonska, Ł. Muszyński, Lwów-Olsztyn 2016.
- Desjardins J., *U.S. Military Personnel Deployments by Country*, <http://www.visualcapitalist.com/u-s-military-personnel-deployments-country>, 27.11.2017.
- Destexhe A., *Corée du Nord: voyage en dynastie totalitaire*, Paryż 2001.
- Foster-Carter A., *North Korea-South Korea Relations: Sunshine Deepened only to Dim?*, „Comparative Connections” 2008, Vol. 9, No. 4.
- Grangereau P., *Au pays du grand mensone*, Paryż 2001.
- Hermanns H., *National Role Conceptions in the ‘Global Korea’ Foreign Policy Strategy*, „The Korean Journal of International Studies” 2013, tom 11, nr 1.
- Huntington S., *Democracy’s Third Wave*, „Journal of Democracy” 1991, tom 2, nr 2.
- Husarski R., *Byungjin – kolejna fasada Pyongyangu*, <http://www.polska-azja.pl/roman-husarski-byungjin-kolejna-fasada-pyongyangu>, 26.11.2017.

⁴⁴ O. Pietrewicz, *Krewetka między wielorybami. Półwysep Koreański w polityce mocarstw*, Warszawa 2016, s. 204.

⁴⁵ Y. Tatsumi, *Japan, South Korea Reach Agreement on ‘Comfort Women’*, <http://thediplomat.com/2015/12/japan-south-korea-reach-agreement-on-comfort-women>, 27.11.2017.

⁴⁶ O. Pietrewicz, *Krewetka między wielorybami. Półwysep Koreański w polityce mocarstw...* dz. cyt., s. 205.

- Koettl Ch., *North Korea: Stories From The Forgotten Prisons*, <http://blog.amnesty-usa.org/asia/north-korea-stories-from-the-forgotten-prisons>, 27.11.2017.
- Konishi W., Manyin M., *South Korea: Its Domestic Politics and Foreign Policy Outlook*, Congressional Research Service, Waszyngton 2009.
- Korea Płn. kategorycznie odrzuca raport ONZ ws. praw człowieka*, <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/korea-pln-kategorycznie-odrzuca-raport-onz-ws-praw-czlowieka/n9n20>, 27.11.2017.
- Bartkiewicz A., *Korea Północna bojkotuje Radę Praw Człowieka ONZ*, <http://www.rp.pl/Polityka/170319636-Korea-Polnocna-bojkotuje-Rade-Praw-Czlowieka-ONZ.html#ap-1>, 27.11.2017.
- Korea Północna żąda od USA uznania jej za mocarstwo nuklearne*, <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/korea-polnocna-zada-od-usa-uznania-jej-za-mocarstwo-nuklearne/l86wfw>, 26.11.2017.
- Levi N., *Korea Północna. Poszukując prawdy*, Warszawa 2012.
- Mazurczyk A., *Korea Północna przeprowadziła próbę jądrową. To dowód, że jest już mocarstwem atomowym*, <http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/16752-34,1,korea-polnocna-przeprowadzila-probe-jadrowa-to-dowod-ze-jest-juz-mocarstwem-atomowym.read>, 26.11.2017.
- Mishra R., *South Korea-United States Joint Military Exercise, 2016: The North Korean Dimension*, Indian Council of World Affairs, New Delhi 2016, <http://www.icwa.in/pdfs/VP/2014/SKUSJointMilitaryExercisevp31032016.pdf>, 28.11.2017.
- Mutual Defense Treaty Between the United States and the Republic of Korea; October 1, 1953*, http://avalon.law.yale.edu/20th_century/kor001.asp#1, 27.11.2017.
- Nadzwyczajne posiedzenie Rady Bezpieczeństwa ONZ. Tematem próba atomowa Korei Północnej*, <http://www.rmf24.pl/fakty/swiat/news-nadzwyczajne-posiedzenie-rady-bezpieczenstwa-onz-tematem-pro,nId,1949394>, 26.11.2017.
- North Korea claims its 'hydrogen bomb' can 'wipe out the whole US territory'*, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/12095069/North-Korea-claims-its-hydrogen-bomb-can-wipe-out-the-whole-US-territory.html>, 26.11.2017.
- Nuclear Weapons Testing*, <http://www.globalsecurity.org/wmd/world/dprk/nuke-test.htm>, 26.11.2017.
- Petkiewicz M., *System Polityczny Korei Południowej*, <http://korea-online.pl/pl/artykul/4/system-polityczny-korei.html>, 27.11.2017.
- Pietrewicz O., *Krewetka między wielorybami. Półwysep Koreański w polityce mocarstw*, Warszawa 2016.
- Pjongjang broni się przed raportem ONZ: naruszenia praw człowieka nie u nas*, <http://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/pjongjang-broni-sie-przed-raportem-onz-naruszenia-praw-czlowieka-nie-u-nas,399209.html>, 27.11.2017.
- Sands D.R., *Russia, China react angrily as U.S. to put anti-missile THAAD system*

in South Korea, <http://www.washingtontimes.com/news/2016/jul/8/russia-china-angered-us-anti-missile-system-skorea>, 28.11.2017.

Sang-Hun Ch., *South Korea Publicly Blames the North for Ship's Sinking*, <http://www.nytimes.com/2010/05/20/world/asia/20korea.html>, 27.11.2017.

Security Council Imposes Fresh Sanctions on Democratic People's Republic of Korea, Unanimously Adopting Resolution 2270 (2016), <https://www.un.org/press/en/2016/sc12267.doc.htm>, 26.11.2017.

Snyder S., *Lee Myung-bak's Foreign Policy: A 250-Day Assessment*, „Korea Institute for Defense Analyses” 2009, tom 21.

Foreign policy priorities of the Democratic People's Republic of Korea and the Republic of Korea

Summary: In this article, author want to analyze the priorities of foreign policies of the Democratic People's Republic of Korea (DPRK) and the Republic of Korea. In order to achieve the above aim of research, author of this work put a few basic research questions: what are the priorities of North Korean foreign policy and what are the priorities of South Korean foreign policy? The author used the analysis method to demonstrate the originality of this paper. The article allows to pay attention to the extent to which national interests and foreign policies of both Korea differ from each other. The subject of this article has not been studied in polish scientific articles. The author has attempted to fill this gap.

North Korea's foreign policy is focused on surviving regime in the international arena. The priority of foreign policy of the Republic of Korea is primarily the pursuit of deepening economic cooperation with China, Japan, Russia and the United States.

Keywords: foreign policy, DPRK, Republic of Korea, priorities, international relations.